

1. Oneerlijk verdeeld, dat kun je wel zeggen!

De Micha-campagne is een is een landelijk initiatief om plaatselijke kerken bewust te maken van de vragen rond rijkdom en armoede, en de oneerlijke verdeling in de wereld. Eén van de ideeën in de Micha-campagne is dat je als gemeente een maaltijd organiseert, met z'n allen in een zaal, en dat dan de éne helft van de zaal echt borden vol eten heeft, een overvloedig buffet waar je langs kunt lopen, terwijl de andere helft van de zaal alléén maar water en brood heeft. U moet zich dat eens even voorstellen, dat je dat meemaakt! Nou, daar kan geen preek tegenop! Dan zit het voorgoed tussen je oren: 'Dit is wel heel ongelijk...' Ik vraag me trouwens af: in welk deel van de zaal zou u willen zitten? En jij?

'Waarom is het zo oneerlijk verdeeld in deze wereld?' Dat is een vraag die je soms enorm kan aanvlagen. Er is oneerlijkheid op wereldschaal. Extreme rijkdom en overdadige luxe aan de ene kant, terwijl aan de andere kant van de wereld honger is, en diepe armoede. Wilt u cijfers horen? Door ondervoeding sterven elk jaar 3,5 miljoen kinderen. Dat zijn 67.307 dode baby's en peuters per week, of 400 per uur. Deze dienst duurt ruim een uur, tijdens deze dienst sterven 400 tot 500 baby's en peuters door ondervoeding. Als je zulke cijfers even op je af laat komen, dan hap je naar adem. Dat kun je níét bevatten.

Nu zóu je nog kunnen zeggen: als het hiérom gaat, dan zijn er verklaringen voor: economische verklaringen, de wereldeconomie die scheef in elkaar zit. Historische verklaringen: kolonialisme, uitbuiting, noem maar op. Maar je zal er maar wonen, als gezin, ergens in Somalië of Soedan, en geconfronteerd worden met oorlog, ziekte, armoede, misoogst, ramp op ramp. En je weet dat in het Westen mensen een heerlijk rustig leven leiden. Dan zul je het van tijd tot tijd misschien wel uitschreeuwen: 'Waarom?! Waarom is hier ál die ellende, het één over het ander, terwijl dáár zoveel voorspoed is?' Degenen die komende zomer naar Brazilië gaan, zullen dei vraag misschien ook wel heel sterk op zich af voelen komen: 'Waarom hier zoveel armoede, en waarom hebben wij het zo goed?' Maar het is niet alleen een verschil op wereldschaal. Het is ook heel dichtbij: waarom gaat het in de ene familie allemaal zo goed, terwijl de andere familie geconfronteerd wordt met de ene ramp na de andere? Waarom gaat het de ene méns zo goed, en de andere mens helemaal niet? Hoe zit dat? En hoe zit dat dan met God? Is God zó oneerlijk? Asaf, de dichter van Psalm 73, worstelt met die vragen. En hij komt er maar niet uit. Hij ziet mensen die het absoluut niet verdienen baden in weelde. Mensen die anderen de grond in trappen en vol hoogmoed het hoogste woord voeren. Juist zij zouden nu eens een erge ziekte moeten krijgen! Of een ongeluk! Of iets anders vreselijks! Dat is in

ieder geval wat er omhoog komt in het hart van Asaf. Maar het ongeluk treft altijd de anderen. Mensen die het al zo moeilijk hebben, mensen die in de hoek zitten waar altijd de klappen vallen. Psalm 73 staat zo heel dichtbij, vindt u niet? Vandaag zijn er verkiezingen in Zimbabwe. En wat gebeurt er? Robert Mugabe, een vreselijke dictator, heeft zóveel verkiezingsfraude georganiseerd dat de kans groot is dat hij wordt herkozen. Hij is 84, en hij is gezond, fit, steen- en steenrijk over de ruggen van de armen, en zijn land crepeert!

Asaf kan dat niet begrijpen, zulke dingen. Hij zegt: 'Ik was bijna God kwijt geweest. Bijna was ik zelf ook de verkeerde kant op gegaan. Want wat heeft het voor nut om God te dienen? Je schiet er niks mee op!' Vers 1 en 2: 'Ja, God is goed voor Israël, voor wie zuiver zijn van hart! Toch had ik bijna een misstap begaan, bijna waren mijn voeten uitgegleden...' Bijna was hij bij God weggelopen.

2. Wij hebben zo onze achterliggende ideeën

In vers 16 lezen we: 'Dus blééf ik nadenken. Ik wilde weten waaróm – het was een vraag die mij kwelde.' Dat is de waarom-vraag van de oneerlijke verdelin. Waarom hij wel, en ik niet? Of juist: hij niet, en ik wel? Achter die waarom-vraag zitten een paar ideeën, en die ideeën zitten blijkbaar heel diep in onze ziel. Bijvoorbeeld: het idee dat er eerlijkheid zou móéten zijn. Als er in één gezin een vreselijke ziekte geweest is, dan zou de volgende vreselijke ziekte niet dát gezin moeten treffen, maar nu een keer de burens. En dan weer het gezin dáárnaast. Zoiets. Eerlijk de pijn verdelen. Ergens in ons is er dus blijkbaar een beeld dat God op die manier iedereen wat toedeelt. En voor ons gevoel doet Hij dat niet eerlijk. En dan boos worden op God.

Of misschien hebben we een ander idee in ons hoofd. Het idee dat voorspoed en tegenspoed vormen zijn van beloning en straf. Als we goed ons best doen, als we God dienen en de mensen om ons heen helpen, krijgen we voorspoed. En als we zondigen, en er maar op los leven, dan hebben we straf verdiend. Blijkbaar zat dat er diep in bij Asaf. En wat blijkt dan? Zo werkt het niet! Goddeloze monsters zoals Robert Mugabe hebben een heerlijk leven, althans, voor het oog. En ook dan kun je boos worden op God.

Of er zit nog een ander idee in je hoofd. Het idee dat het leven eigenlijk voor iedereen volmaakt zou moeten zijn. Het idee dat we allemaal recht hebben op gezondheid. Recht op een lang leven. Recht op geluk. Recht op voorspoed. Ja, en als je dáár vanuit gaat, dan valt het altijd tegen. En zéker als je het één na het ander krijgt, terwijl je buurman niets te klagen heeft. En ook dan word je boos op God.

3. De Bijbel veegt onze ideeën van tafel

Maar al die menselijke ideeën, die blijkbaar zo diep in ons zitten, worden door de Bijbel onderuit gehaald. Het is niet zo dat God vanuit de hemel alle ellende zit te verdelen. Ellende, nood, pijn, ziekte, dat is niet Gods uitvinding. God is niet de auteur van het kwaad. Doordat wij als mensen ons hebben verwijderd van God, is er kwaad in de wereld gekomen. De machten van de duisternis en van de dood hebben de kans gekregen om binnen te komen. Door de zonde is ook de pijn er gekomen, en de nood. En inderdaad: God laat dat toe. Maar juist omdat het gaat om kwaad, is het ook zo oneerlijk verdeeld. Juist omdat het niet van God komt, is het zo chaotisch. En God kán dat kwaad wel toestaan als vorm van straf, maar in de meeste

gevallen heeft het daar helemaal niets mee te maken. Het boek Job in de Bijbel is daar heel duidelijk over. De vrienden van Job zeggen tegen Job: 'Job, jij maakt zóveel lijden door, je móét wel wat vreselijks op je kerfstok hebben! Kom er maar mee voor de dag, wat heb je gedaan?' En dan zegt God aan het eind van het boek Job: 'Die vrienden, die hebben er niets van begrepen! Zo'n God ben Ik niet. Jouw lijden, Job, is niet een straf voor een bepaalde, specifieke zonde.' En wat het dan wél is? Dat laat God open. Hij zegt alleen maar: 'Kunnen jullie Mij begrijpen?'

Al onze ideeën, over God die het kwaad zit uit te delen, of God die ellende uitdeelt om te straffen, al die ideeën moeten radicaal van tafel. Ook het idee dat wij recht hebben op een volmaakt leven. Dat idee, dat komt niet uit de Bijbel. Integendeel! De Bijbel zegt: 'Deze wereld is vaak een tranendal. Deze wereld heeft verlossing nodig!'

4. Er is helemaal geen verklaring voor de oneerlijke verdeling – en dat is maar goed ook!

Waarom is het zo oneerlijk verdeeld? Daar is helemaal geen verklaring voor. En nu las ik een stuk van een Joodse leraar, die schreef dit: 'Wil je écht een verklaring hebben voor die waarom-vraag? Ik denk het niet! Want je bent veel beter af met de vraag dan met een antwoord. Je bent er ondersteboven van, dat de één zoveel voorspoed heeft en de ander zó moet lijden. Terecht ben je daar ondersteboven van. Maar stel je voor dat er iemand langskwam, die je een antwoord gaf. Een uitstekend, afgerond antwoord. Wat zou er dan gebeuren? Dan zouden we er vrede mee krijgen, dat onschuldige mensen moeten lijden! En dat is nóg erger! Dat onschuldigen lijden is verschrikkelijk. Maar het is nog vreselijker als er mensen omheen staan, die begrijpen waaróm dat gebeurt. Als je een verklaring hebt voor het lijden, dan voel je niet meer de rauwheid van de pijn. Stel dat je in een ziekenhuis een vrouw hoort huilen en schreeuwen van pijn. Je schrikt! Maar dan zie je in een andere kamer een heleboel familieleden, die zitten te glimlachen en gezellig te praten. Je roept: "Horen jullie die vrouw niet gillen van pijn?" En zij zeggen: "Ja, maar het is de pijn meer dan waard, want ze is aan het bevallen van een baby. daarom zijn we blij!" Als het lijden verklaard wordt, dan ben je er niet meer van ondersteboven. Dan raakt het je niet meer zo diep als anders. Dan leef je gewoon verder. Dus zoek niet naar een verklaring. Stop met het stellen van de waarom-vraag. Denk aan iets anders: hoe je reageert op het lijden van je medemens! Vraag je af wat je kunt doen! Hoe je kunt helpen! Stop dáár je energie in, in dié vraag. Daarvoor geeft God ons het leven!'

Tot zover deze Joodse leraar.

5. De vraag is: hoe gaan we met die oneerlijke verdeling om?

Waarom is het zo oneerlijk verdeeld in de wereld? Op die vraag zelf krijg je geen antwoord. Je kunt beter bedenken, hoe je met die oneerlijke verdeling om kunt gaan. Die oneerlijke verdeling kan je bitter maken. Je kunt er ook onverschillig van worden, vooral als je zelf aan de goede kant zit. 'Nou, het is nu eenmaal altijd zo geweest, er zitten altijd mensen in de penarie. Ik kan het toch niet oplossen, dus ik leef maar gewoon voor mezelf.' Maar dat is niet de weg van de Bijbel.

Wat doet Asaf? Asaf gaat naar de tempel. Hij gaat met zijn vraag naar God. Vers 16 en 17: 'Het was een vraag die mij

kwelde, tót ik Gods heiligdom binnenging en mij hun einde voor ogen bracht.' In de tempel komt Asaf tot bezinning. Al die mensen die graaien over de ruggen van de armen, al die mensen die zich niets aantrekken van anderen, en die gezond en wel oud worden, waar loopt hun leven op uit? En wat ontdekt Asaf dan? 'In een oogwenk is het met hen gedaan, hun ondergang, hun einde is een verschrikking!'

6. In Gods nabijheid ontdek je wat écht telt!

In de tempel, in de nabijheid van God, komt Asaf tot inkeer. Wat is eigenlijk voorspoed? En wat is eigenlijk tegenspoed? Ben je een gelukkig mens, als je veel geld hebt? Als je een kerngezond lichaam hebt? Ben je gelukkig als je zaken goed draaien? En ben je een ongelukkig mens als je te kampen hebt met ziekte? Met armoede? Dat is maar zéér de vraag. In de nabijheid van God merk je dat andere dingen veel belangrijker zijn. Bijvoorbeeld de vraag: waar ga je heen? Ben je op reis naar de dood, naar de eeuwige ondergang? Of ben je op reis naar het leven, naar de eeuwige vreugde? Loopt je pad naar de hel, of naar de hemel? Deze wereld is een doorgangshuis. Wij zijn als mensen allemaal onderweg.

En dan ontdekt Asaf iets heel bijzonders. Vers 23: 'Nu weet ik mij altijd bij U! U houdt mij aan de hand en leidt mij volgens Uw plan! Dan, aan het eind, neemt U mij weg, met eer bekleed.' In het perspectief van het eeuwige leven wordt alles anders. Dan bal je niet je vuist naar God, omdat je denkt dat je recht hebt op een goed leven hier op aarde. Nee, dan ontdek je dat Hij je veel méér wil geven! Eeuwig leven! En je ontdekt ook, dat hier op aarde het leven volstrekt anders wordt als je met Hem leeft. Zelfs al ga je dan door de diepste diepten, Hij pakt je bij de hand en helpt je erdoor heen. Zo ga je zélf ontdekken dat God tegenslagen kan gebruiken om je te zegenen! In het licht van God stel je niet meer de vraag: 'Waarom die ander wel en ik niet?' Nee, je gaat een andere vraag stellen: 'Wat wilt U, Here? Hoe kan ik U dienen, wat mijn weg ook is?' Als je de Bijbel leest, dan ontdek je wie Jezus is. Dat Jezus voor jou door de diepste diepten heengekropen is. Dat Hij de hel is doorgedaan, om jou het eeuwige leven te geven. Is het oneerlijk verdeeld? Nou en of! Maar het méést oneerlijk was het in Zijn leven op aarde. Hij was volstrekt volmaakt, zonder enig zonde, en toch ging Hij door het meest afschuwelijke lijden heen, om mensen te redden die er vaak een puinhoop van maken in het leven. Mensen zoals u en ik, mensen die schuldig staan voor God. Hoe gaan we om met de oneerlijke verdeling? Het komt erop aan dat we ontdekken wat écht belangrijk is. Dat we met God leven. En dat we ons afvragen: 'Wat kan ik betekenen voor Hem en voor de mensen om me heen?' Als je dan diep getroffen wordt door ellende, kun je misschien nog veel meer dan een ander een getuige zijn van Gods liefde. Liefde die je draagt, door de dalen heen. En als je door een tijd van voorspoed gaat, dan mag je in diepe verwondering God danken, en vragen: 'Heer, schakel mij maar in om anderen te helpen! Juist diegenen die het zo slecht getroffen hebben!'

Zo'n Micha-maaltijd, wat zou dat doen met u? Natuurlijk, je kunt daar naar elkaar gaan zitten kijken. Jaloers. Of met schaamte om wat je allemaal hebt. Maar het mooiste is, als je door de zaal gaat lopen, en gaat delen! Inderdaad: het is oneerlijk verdeeld. En in die oneerlijke verdeling zit een hartstochtelijke oproep: 'Wat doe jij? Wat doe jij?' Amen.